

Príloha č. 4

Podmienené záväzky

Podmienené záväzky

V zmysle článku 9 ods. 4 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti návrh rozpočtu verejnej správy obsahuje aj informácie o podmienených záväzkoch.

Podmienené záväzky sú definované v legislatíve¹ ako iné pasíva účtovnej jednotky, ktorá ich vykazuje v poznámkach ako súčasti individuálnej účtovnej závierky. Nejde teda o záväzok, ktorý je vykázaný na súvahových položkách pasív, pretože nie sú splnené podmienky na ich zaúčtovanie - výška záväzku sa nedá spoľahlivo oceniť, obdobie, ku ktorému sa povinnosť viaže nie je určené a úbytok ekonomických úžitkov v budúcnosti nie je istý. Pod pojmom ekonomické úžitky je možné chápať najčastejšie peňažné prostriedky a ich ekvivalenty.

Ako iné pasíva sa vykazuje:

1. možná povinnosť, ktorá vznikla ako dôsledok minulej udalosti, a ktorej existencia závisí od toho, či nastane alebo nenastane jedna alebo viac neistých udalostí v budúcnosti, ktorých vznik nezávisí od účtovnej jednotky, alebo
2. povinnosť, ktorá vznikla ako dôsledok minulej udalosti, ale ktorá sa nevykazuje v súvahe, pretože nie je pravdepodobné, že na splnenie tejto povinnosti bude potrebný úbytok ekonomických úžitkov alebo výška tejto povinnosti sa nedá spoľahlivo oceniť.

Vzhľadom na uvedené sa ako podmienené záväzky vykazujú napríklad poskytnuté záruky, hroziace záväzky z prebiehajúcich právnych sporov, budúce záväzky zo všeobecne platných právnych predpisov z ručenia alebo sú to iné finančné povinnosti, ako napríklad z devízových termínovaných obchodov, z opčných obchodov, zákonná alebo zmluvná povinnosť odobrať určité produkty, napríklad z dodávateľských zmlúv a odberateľských zmlúv, povinnosti z nájomných zmlúv a podobne.

Skutočný (možný) vplyv podmienených záväzkov na rozpočet verejnej správy závisí od skutočností, ktoré nie sú predmetom vykazovania v účtovných závierkach (napr. priebeh súdnych sporov a ich aktuálny stav, zhodnotenie merita sporov a čas ich ukončenia). Preto uvedenú hodnotu nie je možné stotožňovať s rozpočtovými potrebami na príslušný rozpočtový rok.

Hodnota² podmienených záväzkov k 31. 12. 2017 dosiahla úhrnom 13 827 308 tis. eur. Podmienené záväzky podľa jednotlivých skupín subjektov sú nasledovné:

Tab. 1

(v tis. eur)

Subjekty	Hodnota k 31. 12. 2015	Hodnota k 31. 12. 2016	Hodnota k 31. 12. 2017
Ústredná správa a podniky štátnej správy	13 228 220	12 925 751	13 778 276
Vyššie územné celky a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	2 615	1 247	510
Obce a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	40 508	21 477	48 522
Spolu	13 271 343	12 948 475	13 827 308

Zdroj: MF SR

¹ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

² Informácie o podmienených záväzkoch sa čerpajú z účtovných závierok za príslušné účtovné obdobie. Definitívne údaje o podmienených pasívach za predchádzajúci rok sa vykazujú na jeseň bežného roka v rámci Súhornej výročnej správy.

Podľa údajov dostupných z účtovných závierok sledovaných subjektov dosiahli podmienené záväzky medziročne nárast o 879 180 tis. eur, pričom tento bol spôsobený najmä rastom pasív v ústrednej správe (týkajúci sa roku 2017) a zlepšením údajovej základne od obchodných spoločností ústrednej správy.

Hodnotovo najvýznamnejšiu skupinu tvoria podmienené záväzky vyplývajúce z poskytnutých záruk vyplývajúcich zo stabilizačných mechanizmov a kapitálu splatného na požiadanie v medzinárodných finančných inštitúciách. Najväčší podmienený záväzok ostáva vykázaný pri Európskom stabilizačnom mechanizme³ (ESM) vo výške 5 108 800 tis. eur. Európsky nástroj finančnej stability (EFSF) je predchodca ESM (tzv. euroval 1). Slovenská republika sa ako členský štát EFSF zaviazala poskytovať záruky za dlhové finančné inštrumenty vydávané EFSF v prípade žiadosti členského štátu eurozóny o finančnú stabilizačnú pomoc. V zmysle zákona o špecifických štátnych zárukách sa Slovenská republika musí podieľať na celkovej výške záruk do sumy, ktorá nepresiahne 7 727 570 tis. eur. Zároveň sa musí podieľať na ďalších záručných mechanizmoch potrebných na získanie AAA ratingu pre EFSF, napríklad poskytnutím dodatočných záruk EFSF do výšky 165 % svojho podielu na zárukách pre každú emisiu. Stav záruk vystavených Slovenskou republikou bol k 31. 12. 2017 vo výške 2 428 514 tis. eur a medziročne sa zvýšil o 250 271 tis. eur.

Kapitál splatný na vyzvanie (tzv. „call capital“) v medzinárodných finančných inštitúciách je takisto v správe Ministerstva financií SR. Ide o nesplatenú časť podielov na základnom imaní konkrétnych finančných inštitúcií, k splateniu ktorej je nutná výzva pre akcionárov („call“). Keďže nie je isté v akom čase a v akom objeme bude nutné doplniť základné imanie týchto inštitúcií, rozvrhnutý podiel pripadajúci na Slovenskú republiku ako člena v medzinárodných finančných inštitúciách sa vykazuje na podsúvahe ako podmienené pasívum. Primárnym cieľom členstva v medzinárodných bankách je vzájomná pomoc v oblasti hospodárskeho rozvoja prostredníctvom koncentrácie kapitálu z národných zdrojov.

³ Bližšie informácie sú dostupné na oficiálnej stránke www.esm.europa.eu, ktorá je spoločná aj pre popis nástroja EFSF.

Vybrané podmienené záväzky podľa subjektov uvádzame v nasledovnom prehľade:

Tab. 2

Prehľad najväčších podmienených záväzkov (v tis. eur)				
	31. 12. 2015	31. 12. 2016	31. 12. 2017	Δ2017 - 2016
Kapitál na požiadanie a záruky v medzinárodných finančných inštitúciách	8 464 557	8 473 154	8 669 919	196 765
Európsky stabilizačný mechanizmus (ESM)	5 108 800	5 108 800	5 108 800	0
Európsky nástroj finančnej stability (EFSF)	2 183 149	2 178 243	2 428 514	250 271
Európska investičná banka	573 996	573 996	573 996	0
Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj	424 731	438 673	385 562	-53 111
Európska banka pre obnovu a rozvoj	101 359	101 359	101 359	0
Rozvojová banka Rady Európy	16 854	16 854	16 854	0
Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu	11 526	10 658	10 658	0
Mnohostranná agentúra pre investičné záruky	2 823	3 252	2 857	-395
Medzinárodná investičná banka	41 319	41 319	41 319	0
Medzinárodné investičné arbitráže	263 500	343 852	471 182	127 330
Eurogas Inc. a Belmont Resources Inc.	234 000	239 705	239 700	-5
Zdravotná poisťovňa Union, a.s.	29 500	28 187	28 692	505
Spółdzielnia Pracy Muszynianka	0	75 960	202 790	126 830
Ostatné súdne spory	2 336 740	1 590 061	2 028 078	438 017
Kancelária Národnej rady SR	596 323	596 148	594 601	-1 547
Ministerstvo financií SR	553 361	554 530	575 360	20 830
Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny SR	5 731	114 896	473 699	358 803
Slovenský pozemkový fond	115 071	115 686	101 900	-13 786
Ministerstvo vnútra SR	81 129	79 270	82 055	2 785
Ministerstvo hospodárstva SR	0	0	71 964	71 964
Železničná spoločnosť Slovensko, a.s.	51 751	51 751	51 751	0
Vodohospodárska výstavba, š.p.	75 321	77 780	76 748	-1 032
MH Manažment, a.s. (FNM SR)	858 053	0	0	0
Iné (podniky štátnej správy, MF SR)	2 081 252	2 355 099	2 426 423	71 324
MH Manažment, a.s. - Privatizačné zmluvy	1 010 197	976 822	976 822	0
Národná diaľničná spoločnosť, a.s.	-	508 000	366 083	-141 917
Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	284 125	242 820	232 622	-10 198
Slovenská správa ciest	0	0	223 000	223 000
Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s.	146 880	125 405	140 697	15 292
Exportno-importná banka Slovenska	169 172	108 889	196 143	87 254
Slovenská električná a prenos. sústava, a.s.	47 142	41 600	214 174	172 574
Záruky MF SR	12 575	13 328	17 738	4 410
Lesy SR, š.p.	69 161	47 596	58 590	10 994
MH Invest, s.r.o	342 000	290 639	544	-290 085
Spolu	13 146 049	12 762 166	13 595 592	833 436

Zdroj: Účtovné závierky subjektov k 31. 12. 2017.

Arbitrážne konania, ktoré neboli ukončené v roku 2017 a pokračujú aj v roku 2018:

- Arbitráž s EuroGas Inc. a Belmont Resources Inc. z dôvodu údajného protiprávneho odobratia povolenia na ťažbu mastenca. Arbitráž je vedená podľa bilaterálnej investičnej dohody medzi SR a USA a bilaterálnej investičnej dohody medzi SR a Kanadou. V roku 2017 bol vydaný arbitrážny rozsudok, ktorým bola zamietnutá

žaloba v plnom rozsahu. Žalobcovia však podali návrh na zrušenie tohto rozsudku, o ktorom sa bude rozhodovať v osobitnom zrušovacom konaní.

- Arbitráž so spoločnosťou Achmea B.V. z dôvodu zákazu zisku zdravotných poisťovní v roku 2007. V tejto arbitráži, vedenej podľa bilaterálnej investičnej dohody medzi SR a Holandským kráľovstvom, bol v decembri 2012 vydaný rozsudok, ktorým arbitrážny tribunál nariadil SR zaplatiť žalobcovi odškodnenie vo výške cca 25 200 tis. eur plus úroky vo výške 2 900 tis. eur. Konanie o zrušení tohto rozsudku ako aj jurisdikčného rozhodnutia v tomto spore na Nemeckom spolkovom súde, pred ktorým SR napadla tieto rozhodnutia, je v súčasnosti prerušené do rozhodnutia Súdneho dvora EÚ o predbežnej otázke. Súdny dvor EÚ rozhodol dňa 6. 3. 2018 o predbežnej otázke vo veci neaplikovateľnosti arbitrážnej doložky v bilaterálnej investičnej zmluve medzi SR a Holandskom. Spor pokračuje pred Najvyšším spolkovým súdom v Nemecku, ktorý bude rozhodovať vo veci zrušenia rozhodcovského nálezu. V exekučnom konaní o výkon rozhodnutia arbitrážneho tribunálu podala SR žiadosť o odloženie výkonu rozhodnutia do rozhodnutia nemeckých súdov.
- Arbitráž so spoločnosťou Spółdzielnia Pracy Muszynianka z dôvodu ústavného zákazu vývozu vody z územia SR. Poľská spoločnosť v auguste 2016 iniciovala proti SR medzinárodnú investičnú arbitráž z údajného porušenia bilaterálnej investičnej dohody medzi Poľskom a SR, čím mala byť tejto spoločnosti spôsobená škoda. V roku 2017 na základe expertného posudku, ktorý žalobca predložil pri podaní žaloby pred arbitrážnym tribunálom, došlo k zvýšeniu požadovanej čiastky zo 75 900 tis. eur na čiastku 202 790 tis. eur. V januári 2018 Slovenská republika podala pred arbitrážny tribunál písomnú obhajobu.

Slovenskej republike hrozí ďalšia arbitráž, to znamená, že žaloba formálne ešte nebola podaná, ale bola oznámená predžalobná výzva v prípade Quick Power Plant SE, Holandsko (QPP). Predmet sporu sa týka údajného nároku na akcie/práva k akciám spoločnosti TRANSPETROL, a. s., ktoré sa QPP pokúsila nadobudnúť. V súčasnosti prebieha objasňovanie skutkového stavu a nároku QPP pre prípad, ak by bola podaná proti SR žaloba.

Kancelária Národnej rady SR eviduje podmienené záväzky z existujúcich alebo hroziacich súdnych sporov, z čoho podstatnú časť tvoria žaloby za náhradu škody spôsobenú legislatívnou činnosťou Národnej rady SR, vrátane dvoch súdnych sporov o „zákaz zisku“ zdravotných poisťovní (spolu 580 014 tis. eur). Medziročne došlo k zníženiu hodnoty z dôvodu zastavenia jedného súdneho konania.

Žaloby, ktoré rieši **Ministerstvo financií SR** v úhrnnej hodnote 575 360 tis. eur, sú najmä o náhradu škody uplatňovanej podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v ktorých Ministerstvo financií SR zastupuje pred súdom aj iné orgány verejnej moci.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR zaznamenalo prírastok 358 803 tis. eur z dôvodu aktualizácie existujúcich a prebiehajúcich súdnych sporov aj za predchádzajúce účtovné obdobia, pričom ide najmä o súdne spory o zaplatenie náhrady škody. Medziročné zvýšenie týchto pasív vyplýva z prehodnotenia rizika negatívneho vplyvu súdneho sporu a zároveň k zvýšeniu podmienených pasív z dôvodu zmeny konkrétnej žaloby v úhrne na 450 000 tis. eur.

MH Manažment, a. s. eviduje najväčší objem podmienených záväzkov z ručenia za splnenie záväzkov vyplývajúcich z privatizačných zmlúv po zrušení Fondu národného

majetku. Ďalej sú to súdne spory súvisiace s privatizovaným majetkom (žaloba o náhradu škody, exekučné konanie, náhrada škody z odstúpenia od zmluvy a iné).

Slovenská záručná a rozvojová banka Slovenska, a. s. vykazuje podmienené záväzky v hodnote 140 697 tis. eur z titulu poskytnutých záruk v hodnote 87 706 tis. eur a úverových príslubov vo výške 52 991 tis. eur.

V rámci iných podmienených pasív sú významné budúce plnenia z investičných zmlúv štátnych obchodných spoločností (napr. obstaranie majetku pri budovaní cestnej infraštruktúry, schválené investičné zámery a podobne), ako napríklad Národná diaľničná spoločnosť, a. s., MH Invest, s. r. o. (pokles vo výške 223 000 tis. eur bol spôsobený postúpením záväzkov z dodávateľských zmlúv na Slovenskú správu ciest) alebo Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.